

Aan de gemeenteraad

Datum : 16 mei 2023
Zaaknummer : 196514
Contactpersoon : Wemke Flim
Telefoonnummer : 06-50194059

Onderwerp: Verbetering bestaanszekerheid en inkomensregelingen 2023

Geachte voorzitter en leden,

Een zeker bestaan en waardige inkomensregelingen

Als overheid hebben en voelen we de plicht om actief te zorgen voor bestaanszekerheid van onze inwoners. Als mensen ondersteuning nodig hebben om rond te komen, moet die ondersteuning uitgaan van waardigheid en vertrouwen. Een belangrijke voorwaarde daarvoor is goed toegankelijke voorzieningen en regelingen die eenvoudig zijn en eenvoudig zijn aan te vragen. Met deze brief informeren we uw raad over een aantal van de stappen die wij het komend jaar zetten om de bestaanszekerheid van Arnhemmers te versterken, inkomensregelingen te verbeteren en deze vanuit (gelijk)waardigheid uit te voeren. Daarnaast bieden wij u het onderzoek aan dat wij hebben laten uitvoeren naar het bereik en de effectiviteit van onze inkomensregelingen.

Verbeteringen afgelopen jaar

In de afgelopen maanden zijn, zowel door college als raad, al diverse acties ondernomen om bestaanszekerheid en een waardige inkomensondersteuning verder invulling te geven. Onder andere gaat het om het volgende:

- De termijn dat inwoners na een schuldentraject geregistreerd blijven staan bij BKR is teruggebracht zodat deze inwoners sneller weer hun leven kunnen oppakken;
- Het vrij te laten vermogen bij de berekening van kwijtschelding van gemeentelijke belastingen is verhoogd en meer inwoners hebben dus toegang tot de kwijtschelding;
- Er is een Tijdelijke regeling Energiezuinig witgoed ingevoerd en energiezuinig witgoed wordt via bijzondere bijstand verstrekt;
- We hebben bovenop de landelijke energietoeslag een Arnhemse wintertoeslag uitgekeerd van € 250,-;
- We corrigeren de beslagvrije voet handmatig en nemen andere maatregelen om te zorgen dat Arnhemmers de verhoging van hun uitkering dit jaar daadwerkelijk ontvangen;

Datum : 16 mei 2023
Zaaknummer : 196514
Pagina : 2

- Het tegoed voor schoolspullen en sportkleding voor kinderen op de Gelrepas is uitgebreid en er is voor mensen met een Gelrepas een bus-voordeelabonnement voor bijna gratis OV;
- De ruimte voor giften in de bijstand is naar € 1.800 gegaan;
- Arnhem heeft zich aangesloten bij het landelijke Convenant Minnelijke regelingen van de NVKK (branchevereniging van schuldhulpverleners) waarin we uitspreken zo veel mogelijk mee te werken aan minnelijke betalingsvoorstellen voor inwoners die hulp bij hun schulden zoeken;
- Verder zijn de voorbereidingen voor een Arnhemse 'bijverdienpremie' in een afrondend stadium.

Welke stappen zetten wij verder in 2023?

Als bestaanszekerheid het uitgangspunt is, is het ook nodig om te onderzoeken hoe effectief de huidige Arnhemse inkomensregelingen zijn die voor die bestaanszekerheid moeten zorgen bij mensen die niet rond kunnen komen. Om die reden hebben wij opdracht gegeven tot een groot onderzoek naar de bestaanszekerheid van Arnhemmers en het effect en het bereik van onze inkomensregelingen. Bij dat onderzoek is naast data-analyse ook gebruik gemaakt van interviews met mensen om wie het gaat. In bijgevoegd onderzoeksrapport Bestaanszekerheid in Beeld vindt u het onderzoek, de conclusies en de aanbevelingen. Wij grijpen die aan om een aantal extra verbeteringen door te voeren in ons stelsel van inkomensregelingen.

Verbetering inkomensregelingen

Het onderzoeksrapport Bestaanszekerheid in beeld laat twee belangrijke conclusies zien:

- *De Arnhemse inkomensregelingen hebben effect*

Met gebruik van de bestaande regelingen hebben de meeste huishoudens in Arnhem genoeg geld om rond te komen. Dat is positief, ook gezien de landelijke druk op de koopkracht en de hoge prijzen het afgelopen jaar. Daarbij zijn echter relevante kanttekeningen te plaatsen. Er wordt bijvoorbeeld in het onderzoek van uitgegaan dat al die inwoners grip hebben op hun financiële situatie én van alle regelingen ook gebruik maken.

- *Het bereik van en de toegang tot de Arnhemse inkomensregelingen kan beter*

Het bereik van de Arnhemse regelingen ligt tussen de 42 en 72 procent van de rechthebbende huishoudens. Er is dus nog veel ruimte voor verbetering. Bijvoorbeeld door doelgroepen gericht te informeren. Zo blijkt dat we onder werkende armen een relatief laag bereik hebben met onze regelingen, terwijl zij er wel aanspraak op kunnen maken. Maar verbetering kan ook plaatsvinden door regelingen, aanvragen en informatie op de website minder complex te maken.

We werken de komende tijd met een stapsgewijze aanpak om inkomensregelingen te verbeteren, waarbij we regeling voor regeling onder de loep nemen en kijken wat er beter en eenvoudiger kan. In 2023 richten we ons als eerste op de verbetering van de Individuele inkomenstoeslag (IIT) en de bijzondere bijstand. Dat doen we om de volgende redenen:

De Individuele inkomenstoelage

- De IIT is de grootste inkomensregeling binnen de groep inkomensregelingen die Arnhem uitvoert. In de laatste jaren bereikte de regeling standaard rond de 4.500 inwoners.
- Met name tweeoudergezinnen met één of meerdere kinderen in de tienerleeftijd hebben veel moeite met rondkomen. Juist deze groep heeft veel aan de individuele inkomenstoelage, het gaat om een aanzienlijk bedrag per jaar voor deze huishoudens (€ 875,-).
- We zien veel mogelijkheden om het bereik van deze regeling te vergroten.

De bijzondere bijstand

- De regeling is complex en neemt qua uitvoering veel tijd in beslag. Daardoor moeten inwoners die het geld hard nodig hebben soms lang wachten op hun voorziening. Harmonisatie van de bijzondere bijstand kan veel bijdragen aan het vergroten van de bestaanszekerheid voor de groep inwoners die een beroep doet op deze regeling.
- We willen met prioriteit de bijzondere bijstand beschermingsbewind aanpakken. Ook dit gaat over een relatief grote groep inwoners, per jaar maken ongeveer 2.600 inwoners van de regeling beschermingsbewind gebruik.

Eenvoud, effect, samenhang, harmonisatie en armoedeval

Bij de aanpak om bovenstaande inkomensregelingen als eerste te verbeteren verliezen we niet uit het oog dat regelingen ook in samenhang beoordeeld moeten worden op eenvoud en effect. Eenvoud leidt tot een snellere afhandeling, makkelijker aanvragen en meer ruimte voor maatwerk. Het zorgt er bovendien voor dat consultants die voor de gemeente werken meer ruimte krijgen voor het gesprek met inwoners om zo uit vertrouwen en waardigheid meer maatwerk te kunnen bieden. Qua effect zoeken we naar een samenstel van regelingen dat inwoners die inkomensondersteuning het meest nodig hebben ook het meest compenseert, en de armoedeval voor degenen die een hogere inkomen hebben beperkt. Dat is een zoektocht met de nodige complexiteit en niet enkel lokale vraagstukken maar ook landelijke. Wij gaan onderzoeken wat wij zelf kunnen doen om die armoedeval te voorkomen. Voorstellen tot harmonisatie van de bijzondere bijstand worden daarom gezien vanuit het bredere kader van alle inkomensregelingen.

Ervaringen inwoners als leidraad voor continue verbetering

Onderdeel van beide eerste stappen is het organiseren van de inbreng van ervaringsdeskundigen. Daarmee halen we feedback op bij inwoners die te maken hebben gehad met onze dienstverlening en ondersteuning. Dat is alvast gedaan bij het onderzoek dat hoort bij het eerdergenoemde onderzoeksrapport Bestaanszekerheid in beeld, maar deze groep inwoners vragen we ook mee te denken als we bijvoorbeeld beleid of een aanpak willen bijstellen of om advies om de leesbaarheid van onze communicatie-uitingen te verbeteren. In beide gevallen wordt nog, in overleg met geïnteresseerde

Datum : 16 mei 2023
Zaaknummer : 196514
Pagina : 4

inwoners, bekeken hoe we die inwonerservaringen het beste een plaats kunnen geven in een cyclus van evaluatie en bijstelling.

Voor de inkomensregelingen richten we daarnaast continue monitoring in. Dit betekent dat frequent en aselect een groepje aanvragers van een regeling wordt gevraagd om hun ervaring (bijvoorbeeld met onze dienstverlening, website en formulieren) van een score te voorzien. Dit geeft de mogelijkheid om trends te identificeren en tijdig bij te stellen.

Jongeren in beeld

Naast bovenstaande verbeteringen van twee eerste inkomensregelingen, hebben jongeren onze bijzondere aandacht. Wij willen namelijk dat iedere jongere in beeld is en in beeld blijft. Iedere jongere moet de ondersteuning op maat krijgen die nodig is om een opleiding te volgen, een traject naar werk te volgen of werk te behouden. Om aan deze ambitie te voldoen gaan we onder andere aan de slag met 'Jongeren in Beeld'.

In opdracht van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en op verzoek van gemeenten heeft Stichting Inlichtingenbureau de dienstverlening 'Jongeren in Beeld' ontwikkeld. Het doel hiervan is om jongeren van 23 tot 27 jaar zonder startkwalificatie in beeld te brengen voor ondersteuning naar een baan waarbij leren en werken wordt gecombineerd. Met deze gegevens kunnen gemeenten jongeren uit deze groep specifiek benaderen en eventueel actief begeleiden naar een leer-werktraject en hen een betere toekomst bieden.

Het gaat hierbij om Arnhemse jongeren tussen de 23 en 27 jaar:

- zonder startkwalificatie
- zonder uitkering
- met een inkomen onder de € 473,- per maand
- zonder inschrijving bij een opleiding.

We willen deze jongeren actief gaan benaderen met een ondersteuningsaanbod. We richten ons in eerste instantie op jongeren die al langer in beeld zijn. We willen een beter inzicht krijgen in deze doelgroep en in de ondersteuningsbehoefte, en die ondersteuning vervolgens bieden met een passend traject.

Tot slot

Eind dit jaar informeren wij u over de resultaten en voortgang van bovenstaande inspanningen. Daarin zal eveneens worden aangegeven wat het vervolg is. Voorop staat onze missie om onze inwoners een zeker bestaan te bieden en waardige inkomensondersteuning. Inspraak van de mensen om wie het gaat, een eenvoudiger en sneller stelsel van regelingen dat uitgaat van vertrouwen, en meer mensen die de weg naar hulp weten te vinden, gaat daar wat ons betreft in grote mate aan bijdragen.

Datum : 16 mei 2023
Zaaknummer : 196514
Pagina : 5

Hoogachtend,
het college van burgemeester en wethouders van Arnhem,
de secretaris, de burgemeester,

J.H. de Baas

A. Marcouch

Bijlage

- Onderzoeksrapport Bestaanszekerheid in beeld, Onderzoeks- en adviesrapport over het effect, bereik en toegankelijkheid van de lokale inkomensregelingen